

Van: Community Ouddorp ouddorpkustruimterust@gmail.com

Verzonden: zondag 3 mei 2020 11:23

Aan: Bestuur WSHD

Onderwerp: Peilbesluit Kilhaven

Geachte heer van Driel,

Groene Raad Goeree Overflakkee heeft begrepen dat er komende 12 mei een nieuw Peilbesluit voor het Kilhavengebied voorligt aan de verenigde vergadering.

Groene Raad is het samenwerkingsverband tussen Natuurmonumenten, Zuid Hollands Landschap, Stichting Duinbehoud en NLGO (met haar planologie werkgroep OKRR) voor Goeree Overflakkee.

Graag willen wij u wijzen op twee projecten die nu lopen in dit gebied waarvoor het waterpeil en de waterkwaliteit van belang zijn. In de bijlage bij deze mail leest u meer hierover.

Vanwege deze projecten verzoekt Groene Raad u om direct bij het aannemen van dit Peilbesluit voor een aantal Peilgebieden een planproces voor wijziging op te starten.

Graag verzoeken wij u om dit bericht in kopie te zenden naar alle leden van de verenigde vergadering en het te agenderen als ingezonden stuk voor de vergadering van 6 mei.

Natuurlijk zijn wij tot nadere toelichting bereid.

Namens Groene Raad,

Gjalt Huppes (secretaris Groene Raad)

Krijn Tanis (duinconsulent voor Stichting Duinbehoud)

Groene Raad Goeree-Overflakkee

Peilbesluit Kilhaven, standpunt Groene Raad

Datum: 29-04-2020

Auteurs: Krijn Tanis, Gjalt Huppes (NLGO)

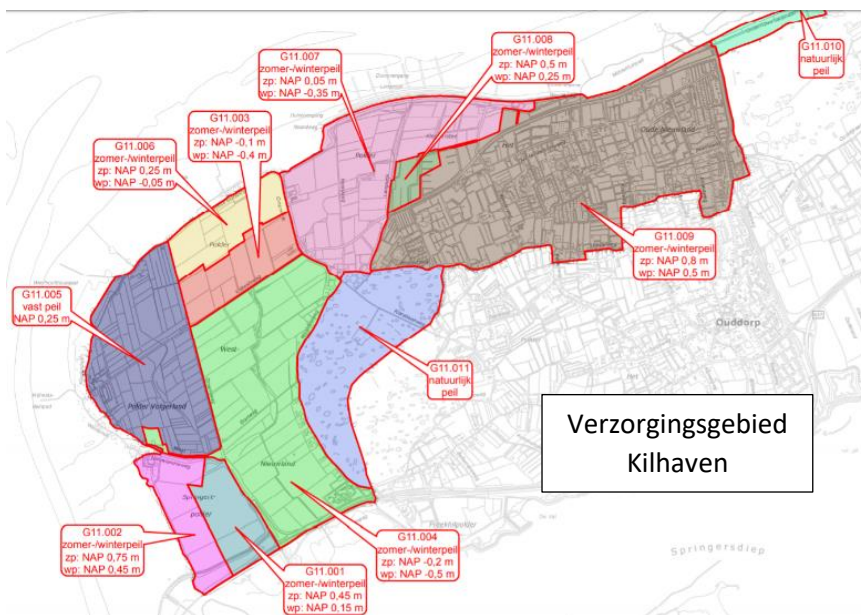
Samenvatting

Op 6 mei aanstaande zal het Waterschap Hollandse Delta naar verwachting het nieuwe Peilbesluit voor het gebied Kilhaven aannemen. **Groene Raad vraagt aan het Waterschap om bij dit nieuwe peilbesluit direct ook een planproces voor wijziging op te starten voor een aantal peilgebieden.** Het gaat dan vooral om het opslaan van zoet water aan de randen van natuurgebieden in het vroege voorjaar. Daarmee komt zoet water beschikbaar voor boeren en natuur tijdens droogte later in het jaar. Daarnaast willen wij graag kijken naar mogelijkheden om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren en het algemene peil in het voorjaar en de zomer te verhogen.

Inleiding

In de afgelopen maanden hebben er twee projecten gespeeld op de kop van het eiland die te maken hebben met het grondwater:

1. Het project Waterpark van LTO Zuid 2019, waarin gezocht is naar mogelijkheden voor verbetering van de zoetwater situatie voor de agrariërs op de kop van het eiland, vooral vanwege de droge zomers van de laatste jaren.
2. Het project Verbetering Ecologische Verbindingszones van Groene Raad waarin gezocht is naar versterking van de natte ecologische verbindingzones op de kop van het eiland in combinatie met het beleefbaar maken van deze natuurlijke verbindingen door het aanleggen van wandelpaden erlangs.

Beide projecten zijn nog niet afgerond. De voorlopige conclusie is echter dat het gewenst is om zoet water in de winter en het vroege voorjaar vast te houden aan de rand van de natuurgebieden zodat dit water beschikbaar is tijdens droogte in het voorjaar en de zomer. Het gaat dan met name om het opslaan van zoet water aan de randen van de duinen, het Volgerland en de Westduinen. Nu er al zeker 3 jaar op rij meer droogteschade is dan natschade in de landbouw en natuur, is iedereen er bij gebaat om het waterbeheer toekomstbestendig in te richten. Wij vinden dat WSHD daarin een grote verantwoordelijkheid heeft.

Groene Raad Goeree-Overflakkee

Project Waterpark

De verdienmogelijkheden voor de boeren aan de westzijde van Ouddorp is vrij slecht. LTO Projecten afdeling Zuid heeft afgelopen jaar vele mogelijkheden onderzocht om hier verbetering in te brengen. Eén van de onderzochte maatregelen is het verbeteren van de zoetwater situatie in het gebied. Deze is slecht door twee oorzaken:

- Het gebied ligt achter een verhoging in het landschap ten opzichte van de achterliggende aanvoer van zoet water uit de Middelduinen. Daarom is aanvoer van zoet water vanuit het Haringvliet niet mogelijk, of alleen tegen zeer hoge kosten.
- In het gebied komt vrij veel zoute kwel voor.

Om het toch mogelijk te maken om de gewassen te beregenen bij droogte zijn meerdere opties onderzocht. Het idee om in de winter en het voorjaar het aanwezige zoete water langer vast te houden, lijkt interessant.

Er is een bezoek gebracht aan een project op Walcheren waar een groep van zeven boeren al tien jaar met dit principe werken. Wat zij doen is:

- Zoet water opslaan aan de rand van de duinen en andere natuurgebieden.
- Zoet- en brakwatersloten scheiden.
- Peil in de agrarische percelen nauwkeurig regelen door middel van peilgestuurde drainage. In het algemeen wordt het peil hoger gezet, alleen wanneer machines het land op moeten wordt het peil tijdelijk lager gezet. De boeren hebben daarbij hun bedrijfsvoering aangepast waardoor de machines pas vanaf de latere zomer het land op hoeven.

Mochten de agrariërs van de kop samen met het waterschap dit type maatregelen willen nemen, dan zijn er ook effecten op de natuur. Maar: een hogere waterstand is bijna altijd goed voor de natuur. Ook zullen er meestal positieve effecten zijn op sloten en kreken zelf. Een uitwerking van dit idee heeft nog niet plaatsgevonden, maar dit lijkt typisch een win-winsituatie voor agrariërs en natuur. Als eerste stap hebben de agrariërs besloten om metingen uit te gaan voeren om de zoet- en zoutwatersituatie nader in kaart te brengen gedurende het gehele jaar. Daarnaast worden er verkenningen uitgevoerd naar de manier waarop de agrariërs zich kunnen organiseren om zo gezamenlijk sterker te staan.

Project Verbetering Ecologische Verbindingszones

De kop van Goeree Overflakkee kent een aantal grote natuurgebieden (donkergroen op het kaartje hier-naast). Buiten deze gebieden is het vooral agrarisch (lichtgroen). Op deze agrarische percelen is het wat natuur betreft slecht gesteld: de kwaliteit van het oppervlaktewater is zeer slecht (veel te veel stikstof en fosfaat) en daarnaast sterk wisselende zoutgehaltes door zoute kwel. De hoeveelheid bestrijdingsmiddelen is niet bekend maar naar verwachting ook zeer hoog. De teruggang van insecten en weidevogels is zeer groot. Als voorbeeld: de kievit en de veldleeuwerik zijn zo goed als verdwenen.

Groene Raad heeft bij de Provincie en de Gemeente gepleit om de bestaande Ecologische Verbindingszones van het Natuur Netwerk Nederland op de kop van het eiland (zie rode bolletjes) te versterken door langs deze routes plas-dras stroken aan te leggen van ongeveer 10 meter breed. Deze stroken hebben drie functies: natuurverrijking, wandelpad en onderhoudsweg voor de sloot. Waar mogelijk worden omliggende agrariërs ingeschakeld voor het onderhoud van deze stroken op een natuurlijke manier.

Groene Raad Goeree-Overflakkee

Het vasthouden van water aan de randen van de natuurgebieden biedt de mogelijkheid om de plas-dras stroken in de zomer veel natter te houden, ook wanneer agrariërs water onttrekken voor irrigatie. Het waterschap kan met deze stroken veel eenvoudiger onderhoud uitvoeren aan de sloten en kreek. Een win-win-win situatie.

Waterkwaliteit

Voor beide projecten is de kwaliteit van het oppervlaktewater in het gebied van groot belang. De waterkwaliteit is in de huidige situatie slecht: veel water is brak, er zijn veel te voedingsstoffen (stikstof – fosfaat) in het water aanwezig en naar verwachting zal ook het gehalte aan bestrijdingsmiddelen (veel) te hoog zijn.

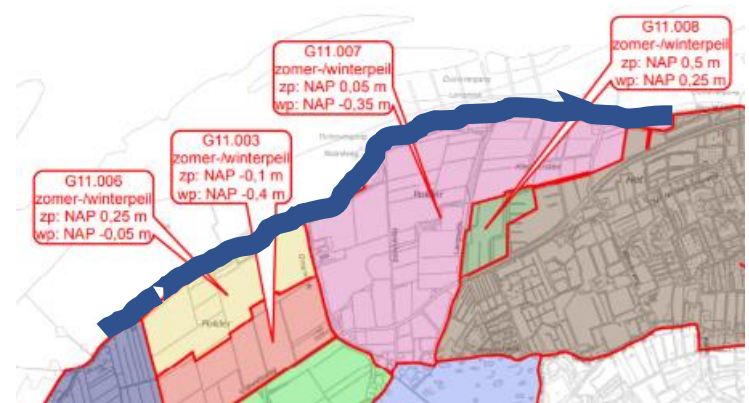
De kwaliteit van het water kan direct verbeterd worden door te “verdunnen”, de hoeveelheid water in het gebied te vergroten. Daartoe zou het overtollige water in de winter niet afgevoerd moeten worden maar opgeslagen zodat het later in het jaar gebruikt kan worden voor het aanvullen van de sloten. Daarnaast zouden veel sloten verdiept kunnen worden, ook dan vindt verdunning plaats. Natuurlijk moet daarbij voorzichtig te werk worden gegaan om te voorkomen dat de zoute kwel versterkt wordt.

Nadere uitwerking per deelgebied

In het gebied tussen het Volgerland en de Noordweg in Polder Nieuwenoord liggen G11-006, G11-007 en G11-008. Aan de noordzijde grenzen deze gebieden aan de duinen. Nu lopen alle sloten vanaf het duin regelrecht naar de Kilhaven om het af te voeren vooral in de winter. Als de eerste sloot onderaan het duin een flink verhoogd peil krijgt kan zo een waterbekken ontstaan dat voor een deel ondergronds in de duinen ligt. De sloot kan ook flink vergroot worden om zo een waterbekken te creëren.

Dit opslaan van het zoete water heeft twee voordelen:

- Door het ophouden van water onder aan het duin zal het duin zelf ook vochtiger worden. Dit is erg goed voor de natuur in de duinen.
- Het water kan gebruikt worden voor het vullen van de sloten in drogere tijden. Natuurlijk moet daarbij voorzichtig worden gewerkt om te voorkomen dat het duin weer verdroogt in de zomer.

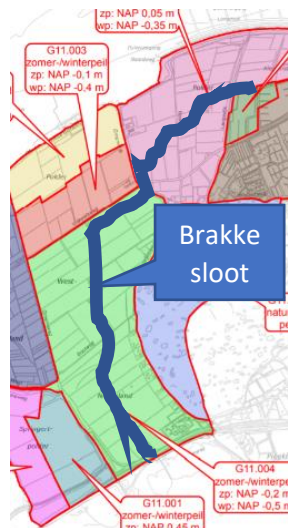
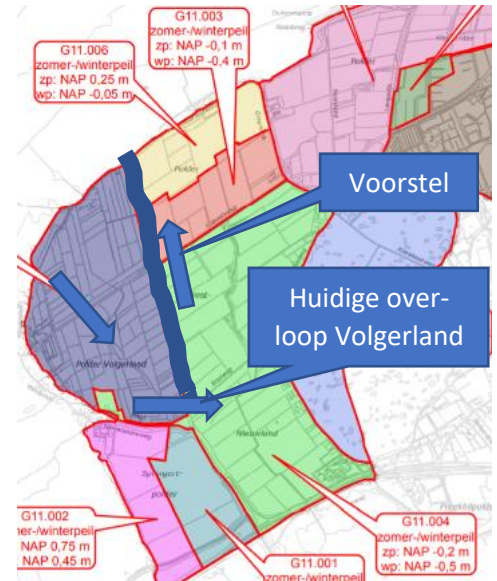

Mochten bepaalde percelen direct achter deze sloten te nat worden dan kan overwogen worden een flinke waterpartij onderaan het duin te graven. De grond die vrijkomt kan gebruikt worden om lage percelen op te hogen.

Groene Raad Goeree-Overflakkee

Hetzelfde principe kan toegepast worden op de sloot tussen het Volgerland en het fietspad langs de Groeneweg in de gebieden G11-006, G11-003 en G11-004. De waterstand in deze sloot zou opgehoogd kunnen worden tot het hetzelfde peil als het Volgerland. Ook hier zijn de effecten positief aan beide zijden van de sloot: aan de ene kant voor het Volgerland zelf en aan de andere kant als watervoorraad voor de achterliggende agrarische gebieden. Dit hoger zetten kan wellicht zelfs de hele zomer worden volgehouden.

oor het Volgerland heen stroomt het zoete water uit de duinen richting het zuiden. Daar watert het Volgerland af via een stuw. Daarmee is het water de hele polder al voorbij en wordt het vrijwel direct richting de Kilhaven gevoerd. Het zou interessant zijn om na te gaan of het overloopwater van het Volgerland via de sloot langs het Volgerland weer naar het Noorden gevoerd zou kunnen worden. Dan hebben meer boeren hier profijt van.

Dan lijkt het interessant om de brakke sloten te isoleren en parallel aan deze brakke sloten nieuwe zoeten sloten aan te leggen, met een hoger peil dan de brakke sloten. Daarmee worden ook weer twee voordelen gehaald:

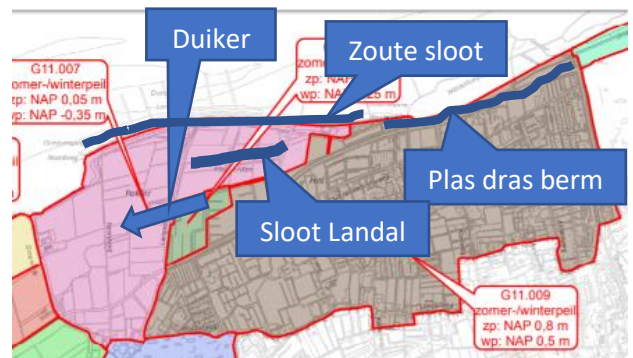
- Het zoete water wordt geïsoleerd en komt niet in de buurt van de agrarische percelen.
- De hogere waterstand maakt alle agrarische percelen iets natter.

Voor dit principe zal het nodig zijn om na te gaan of het mogelijk is de periode waarin agrariërs in het voorjaar zware machines gebruiken te verkorten.

Een ander probleemgebied is Het Oude Nieuweland (vooral G11-009), de noord-westelijke zijde van het zandwallengebied. Het water in dit gebied staat overal alarmerend laag

zowel in het zoete als zoute gedeelte. Het zoete water in de hoofdwatgang wordt gevoerd uit de Enden en een deel van het zandwallengebied ten noorden van de Vrijheidsweg. Er zijn twee afvoersloten met zoetwater:

- de eerste gaat langs de vrijheidsweg en gaat via een duiker onder de Langendijk door. Direct daarna onttrekt men water uit deze sloot om te beregenen. Dit heeft grote gevolgen voor de waterstand: door de onttrekking verdroogt ook het deel van het zandwallengebied in G11-009. De onlangs gegraven plasdrasberm (hersteld duin) langs de Vrijheidsweg tussen het voetgangersviaduct en het einde van de Oosterweg staat geregeld 40 cm te laag en voldoet daarmee niet aan de verwachtingen die er waren voor deze ecologische verbidingszone.
- de tweede sloot (de oude hoofdwatgang) die door het Landal Park loopt staat ook veel te laag en ook hier onttrekt men water voor beregening in Polder Nieuwenoord.

Dan is er een brakke sloot die onder het Flauwe Werk loopt. Deze is losgekoppeld van de sloot met zoet water. Ook deze sloot staat erg laag. Er zitten twee sluizen in. De eerste sluis zit bij het uitkijkpunt van het Flauwe Werk bij de Langendijk en de andere zit bij de parkeerplaats aan het einde van de Noordweg. Beide sluizen zouden veel hoger opgezet moeten worden.

Groene Raad Goeree-Overflakkee

Samenvatting

- Aanvoer van zoet water vanuit het achterliggende land vanuit het Haringvliet is niet mogelijk.
- Er is flink wat zoute kwel in het gebied, vooral in G11-007 komt dit boven. De afvoer richting de Kilhaven is brak.
- Er is de laatste jaren meer droogteschade is dan natschade in de landbouw en natuur (duinen en Volgerland).
- Berekening is bijna niet mogelijk, als er water wordt opgepompt dan gebeurt dat vooral bij de onderdoorgang van de Lange Dijk. Gevolg is dat vooral het Oude Nieuwland dan veel te droog staat.
- Vasthouden van zoet water aan de randen van natuurgebieden kan een bijdrage leveren om deze verdroging tegen te gaan.
- Creëren van plas- drasstroken langs de bestaande kreken versterkt het gebied nog verder en biedt mogelijkheden voor recreatie en als onderhoudsweg.

Waarom komt deze notitie nu?

Tijdens de loop van beide hierboven genoemde projecten is er geregeld contact geweest met het Waterschap:

- Voor het project van LTO zijn er afgelopen winter excursies geweest waarbij er ook overlegd is met Vincent Breen;
- Voor het project van Groene Raad zijn er klankbordgroep vergaderingen geweest waarbij ook Marion Brandsma aanwezig was;
- Op 12 februari zijn vertegenwoordigers van Groene Raad op bezoek geweest bij het Waterschap in Ridderkerk om de plannen toe te lichten aan Marion Brandsma en Vincent Breen.

Wij realiseren ons dat een formele input beter was geweest, bijvoorbeeld in de vorm van een zienswijze. Dat dit niet is gebeurt komt vooral omdat beide projecten nog lopen en wij nog geen afgeronde plannen hebben gevormd. Het is juist de bedoeling om ze gezamenlijk met het Waterschap uit te werken.

Kosten voor deze maatregelen

Bij het ontwikkelen van de beide projecten is er periodiek contact geweest met de Provincie Zuid Holland en de Gemeente Goeree Overflakkee. Wij hebben begrepen dat er vooral voor natuurherstel en verbetering van de ecologische verbindingzones de nodige fondsen beschikbaar zijn, onder meer vanuit compensatie Maasvlakte 2, de Stikstofproblematiek en het Natuur Netwerk Nederland. Wij kunnen ons voortellen dat er in samenwerking met het Waterschap een totaalplan wordt opgesteld zodat alle fondsen bij elkaar gelegd kunnen worden.

Verzoek

*Groene Raad
verzoekt het Waterschap Hollandse Delta
om direct bij het aannemen van het Peilbesluit Kilhaven
voor de Peilgebieden G11-003, 4, 6, 7, 8 en 9
een planproces voor wijziging op te starten*

*Natuurmonumenten
Zuid Hollands Landschap
Stichting Duinbehoud
NLGO
OKRR*